

Рад за примљен: 18.01.2023. године
Рад прихваћен: 30.01.2023. године

АНАЛИЗА НАСИЉА У ПОРОДИЦИ У ВРИЈЕМЕ ПАНДЕМИЈЕ КОВИД – 19 У ПРАКСИ ЈАВНЕ УСТАНОВЕ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ДЕРВЕНТА

Деана Ђекић¹

Апстракт: Насиље у породици, као један од највећих изазова друштва, проблем је који је онедавно изашао из приватне у јавну сферу. Породице у којима је присутно насиље могу бити и у већини случајева изгледају попут просјечних породица, због чега је тешко открити стварну позадину односа унутар породице. Када се говори о насиљу у породици важно је истаћи да се ради о друштвено неприхватљивој и негативној појави. С обзиром да је циљ сваке државе, локалне заједнице, па и Града Дервенте, заштита насиља у породици односно спречавање и сузбијање појава које доводе до насиља у породици, као и откривање узрока због којих долази до насиља у породици, са сигурношћу се може рећи да је Република Српска кроз своје позитивно законодавство прописала начине сузбијања и спречавања насиља у породици, као и заштиту жртава насиља у породици. Свједоци смо пандемије која је задесила цијели свијет, те смо у складу са тим урадили практично истраживање сматрајући да је дошло до појаве насиља у породици у временском периоду од марта 2020. године до децембра 2022. године на подручју Града Дервенте, анализирањем извјештаја Јавне установе Центар за социјални рад Дервенте.

Кључне ријечи: насиље у породици, Ковид – 19, центар за социјални рад, друштвена реакција.

---

¹ Јавна установа - Центар за социјални рад Дервенте, Е-маил: deana.djekic@live.com

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Насиље у породици као друштвено негативна и неприхватљива појава данас заузима једну од најактуелнијих тема цјелокупног друштвеног система. Због своје негативности у друштву ова појава инкриминисана је у правном систему државе. Тако је појава насиља у породици прописана као кривично дјело са својим обиљежјима и предвиђеним санкцијама.² Свакако да је ово и основни облик родно заснованог насиља и представља један глобални феномен који је присутан широм планете. До појаве насиља у породици, као сложене и специфичне појаве, долази усљед разних фактора који су међусобно повезани. Изучавањем ове појаве кроз њену заступљеност у сфери друштвеног живота, развијени су разни облици могућег испољавања насиља у породици, као и одређене врсте насиља у породици.³

Може се истаћи чињеница да је свијест о постојању појаве насиља у породици, његовој штетности и друштвеној неприхватљивости данас на завидном нивоу. У сусрет томе говори и чињеница да је развијен већи број правних механизма у циљу заштите од насиља у породици и побољшања положаја жртве. Такав систем присутан је и на нашим просторима, те у оквиру истог донесени су бројни законски и подзаконски прописи. Први правни пропис којим је регулисана ова област у Републици Српској донесен је 2005. године тадашњим Законом о заштити од насиља у породици.⁴ Поред домаћих правних прописа прихваћени су и у пракси се примјењују разни међународни правни прописи, конвенције, уговори и слично.

Проблем појаве насиља у породици, као и друштвене реакције на ову појаву, везује се за више субјеката друштва који својим дјеловањем могу допринијети откривању и спречавању настанка ове појаве. Тренутним правним системом у нашем друштву прописани су начини поступања многих субјеката у друштву у погледу ове појаве, као и надлежности и обавеза предузимања одређених радњи у погледу цјелокупне реакције на ову негативну појаву. Циљ поступања субјеката у друштву је одговор на

---

2 Раније, до мјесеца маја 2020. године, насиље у породици у правном систему Републике Српске било је инкриминисано и као прекршај и као кривично дјело. Међутим, измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици радња насиља у породици предвиђена је само као кривично дјело. Поред поменутих измјена и допуна законског норматива прописане су и друге новине, а које се односе на област поступања и реакције на појаву насиља у породици.

3 Ово подразумијева однос починиоца насиља и жртве насиља у породици. Најчешћи облици насиља су: насиље над пратнером/ком у брачној или ванбрачној заједници, насиље над оцем или мајком, насиље над дјететом и слично. У погледу облика насиље се у већини случајева испољава кроз физичко, психичко, сексуално и економско.

4 Након доношења овога правног прописа, током 2008. године извршене су одређене измјене и допуне прописа, а затим 2012. године донесен је потпуно нови закон са истим називом, који је касније претрпио одређене измјене и допуне 2013. године, затим 2015. године и најзначајније 2019. године.

ову појаву, као и адекватан приступ према жртви насиља у циљу њене заштите и даљег процесуирања учинилаца деликвентних радњи. Дјеловање субјеката друштва код ове појаве није усмјерено само на починиоца, него и према жртви насиља како би се на одређен начин повећао степен заштићености жртве, као и сваке потенцијално могуће жртве. Управо ово се везује за реакцију многих субјеката друштва и развијање њихових мултидисциплинарних поступања. Као једни од кључних субјеката дјеловања су центри за социјални рад. Улога ценатара за социјални рад произилази из законских и подзаконских прописа, са тачно прописаним и дефинисаним задацима и начином поступања (Шикман, 2021).

У протеклом периоду све земље региона захватила је епидемија изазвана појавом вируса „Ковид - 19“. У Републици Српској први случај заражених лица евидентиран је 05. 03. 2020. године, а Влада Републике Српске је 18. 05. 2023. године, на приједлог Републичког штаба за ванредне ситуације донијела Одлуку о престанку важења Одлуке о проглашењу ванредне ситуације за територију Републике Српске, као и Уредбу о престанку важења Уредбе о начину извршавања мјера за спречавање и сузбијање обољења Ковид – 19. У циљу спречавања и сузбијања ширења појаве вируса реализоване су активности у погледу доношења разних препорука, наредби и одлука. Неке од тих облика активности биле су у виду доношења одлука о обустави наставног процеса у образовним институцијама, органичење рада привредних субјеката, органичење слободе кретања и увођење тзв. „полицијског часа“, обазно кориштење заштитне опреме, као и друге активности које су могле допринијети побољшању епидемиолошке ситуације. Све ово је, на одређен начин, имало утицај и на процес одвијања живота, као и на настанак одређених посљедица. Потешкоће у нормалном одвијању процеса живота манифестовале су се и у породичним односима, што је даље доводило до појаве насиља у породици. У тексту овога рада биће представљена анализа појаве насиља у породици у вријеме пандемије, према извјештајима о раду Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента.

НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ И ПАНДЕМИЈА КОВИД – 19

Појава пандемије коронавируса названа Ковид - 19, утицала је на многе сегменте друштвеног живота, не само угрожавајући здравље људи, него и на одвијање свакодневних животних активности. Оно што је посебно карактеристично у вријеме трајања ове појаве јесте питање поштовања људских права и слобода. Поставља се питање да ли је и у којој мјери било потребно спроводити одређене мјере у погледу ограничавања слободе

кретања грађана, као и обустављања процеса рада појединих субјеката. Свједоци смо да су у претходном периоду, за вријеме трајања ванредних стања, доношене разне одлуке и наредбе у погледу слободе кретања, а које су се односиле на одређено вријеме и одређене категорије лица. Све то на одређен начин довело је до појаве насиља у породици, што је даље проузроковало повреду и угрожавање права члана породице (Шикман, Бајићић, 2021).

У складу са позитивним правним прописима, насиље у породици постоји уколико постоји основ сумње да је члан породице или породичне заједнице извршио радње физичког, сексуалног, психичког и/или економског насиља, као и пријетње које изазивају страх од физичке, сексуалне, психичке и/или економске штете код другог члана породице или породичне заједнице.⁵ Према подацима Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента, најчешће оваква негативна појава испољава се физичким насиљем према члану заједнице, односно породице, што је приказано у даљем тексту, тачније у дијелу анализе извјештаја поменуте установе. Развојем технологије дошло је и до неких нових појавних облика који се данас изражавају путем социјалних мрежа у виду пријетњи, омаловажавања или угрожавања члана породице. Отежаним развојем свакодневних животних активности кроз све видове долази и до одређених породичних несугласица које касније ескалирају у неке од облика насиља у породици.

Друштвеном реакцијом на појаву вируса настојало се предузети све потребно у циљу очувања здравља људи. Међутим, сви ти инструменти друштва довели су до потпуне контроле извршиоца насиља над жртвом, те њеном отежаном приступу, па чак и спријечености присуства субјектима заштите од насиља у породици. Наиме, постоји претпоставка да се десио и већи број кривичних дјела насиља у породици, односно да је постојао тамни број криминалитета који није био познат и пријављен субјектима заштите и да је то оно што је извршиоца насиља постављало у доминантну позицију у односу на жртву и друштвену средину.

У највећој мјери такво онемогућавања приступа допринијело је доношењу одлуке о тзв. „полицијском часу“. Уз саму одлуку о ограничењу слободе кретања у одређеном периоду или за одређену категорију лица, свакако да је била прописана и одговорност у случају кршења таквих одлука. Таква одговорност огледала се и кроз кривичну и прекршајну, а што је даље представљало правно питање. Међутим, приликом доношења оваквих одлука није било разматрано питање могућих посљедица по друштвени и породични систем, као и посљедице која могу бити изазване (Милић, 2020).

---

⁵ Закон о заштити од насиља у породици или породичној заједници (Службени гласник Републике Српске број: 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19).

У ванредним ситуацијама, као што је пандемија Ковид - 19, насиље у породици веома често се занемарује. Све земље су примат ставиле најприје на здравство, које је у директној вези са очувањем здравља грађана, и на економију. Њега и подршка лицима која су доживјела насиље може бити нарушена јер су пружаоци здравствених услуга преоптерећени и заокупљени бављењем људима обољелим од корона вируса (Grbić Pavlović, 2020).

Својим објашњењима криминолози су настојали дати одговор на тренд стања криминалитета у вријеме природних катастрофа. У прилог томе изнесе су двије чињенице и то, да појавом природних катастрофа долази до пораста броја одређених облика криминалитета и да у вријеме оваквих појава долази до смањења криминалитета. За само дефинисање који присут је био присутан у вријеме природних катастрофа од битности је чињеница о којој врсти се радило. Свакако да се пандемија корона вируса може посматрати као облик природних катастрофа. Појавом овога вируса свакако да је дошло до одређеног степена сиромаштва, прекида радних односа, социјалне неједнакости, што је погодовало већим могућности настанка насиља у породици (Лукић, 2021).

ПОСТУПАЊЕ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ПО ПРИЈАВИ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Центар за социјални рад, односно служба социјалне заштите приликом насиља у породици, жртви пружа социјалну заштиту и психосоцијалну помоћ, те предузима друге мјере из своје надлежности. Полиција након пријема пријаве, обавјештава центар за социјални рад, односно службу социјалне заштите и надлежног тужиоца, коме доставља свој извјештај и прикупљене доказе и обавјештења о почињеном насиљу у породици. Центар за социјални рад, односно служба социјалне заштите, уз асистенцију полиције и претходни пристанак жртве насиља у породици или на основу поднијетог захтјева жртве насиља у породици, може донијети рјешење о привременом збрињавању жртве у сигурну кућу.⁶

Након пријаве полицији представници центра за социјални рад, односно службе социјалне заштите, у пратњи представника полицијске станице одлазе у породицу на интервенцију. Представник центра у разговору са члановима породице покушава доћи до јасних информација о томе шта се десило, колико је проблем заступљен, да ли је неко од чланова породице угрожен, да ли је угрожен нечији живот и здравље, колико су угро-

---

⁶ Закон о заштити од насиља у породици или породичној заједници (Службени гласник Републике Српске број: 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19).

жена дјеца, лица са инвалидитетом, старија лица, лица под старатељством или неко од других чланова породице, да ли је потребна љекарска интервенција и осигурање љекарских налаза, те да ли је потребно жртву насиља издвојити из породичне заједнице или је потребно починиоца насиља удаљити из простора становања. Све наведене информације представник центра прибавља користећи расположиве методе рада - методе интервјуа, током којег посебну пажњу посвећује вербалној и невербалној комуникацији међу члановима породице, нарочито жртве и починиоца насиља и методе опсервације.

Жртва и починилац насиља од стране представника центра за социјални рад добијају обавезну информацију да ће бити позвани у надлежни центар за социјални рад и да би након запримљеног позива требали доћи у центар. Истовремено се јасно шаље порука жртви да поновно може и треба тражити интервенцију центра и полиције, уколико се насиље настави након напуштања простора или прије пријема позива за долазак у центар за социјални рад (Хрнчић, Бећировић, 2018).

Ако се процијени да би задржавање у истом простору жртве и починиоца насиља могло довести до даљег насиља, жртва се измјешта из простора становања или се починилац насиља из тог простора удаљава. Уколико је жртва та која се из простора удаљава, представник полиције заједно са представником центра жртву насиља прати у здравствену установу у којој се сачињава здравствена анамнеза и утврђују тренутне посљедице насиља, те оцјењује да ли жртва болује од заразних или душевних обољења, односно да ли је жртва овисник о психоактивним супстанцама и слично, што би могло бити контраиндикација за смјештај у сигурну кућу. Од љекарских налаза и спремности чланова уже, односно шире породице, да приме жртву, зависи да ли ће жртва бити збринута у сигурној кући или код ближњих, односно даљњих сродника. Средства привременог збрињавања и смјештаја за жртве насиља у сигурну кућу у Републици Српској обезбјеђују се из буџета Републике Српске у износу од 70%, а из буџета јединица локалне самоуправе 30% од утврђене цијене смештаја жртве.⁷

С обзиром да се у пракси најчешће дешава да се жртва насиља одлучи на повратак починиоцу, потребно је пружити додатну подршку жртви. Ако се ради о жртви која је континуирано злостављана, што за посљедицу има тренутну неспособност жртве да рационално расуђује о битним питањима за њу и њену дјецу, надлежни центар за социјални рад, односно служба социјалне заштите предузима потребне радње у вези са заштитом интереса малољетне дјеце и жртве насиља, нарочито оне које се не могу одлагати (школовање дјеце, здравствено збрињавање и сличне потребе).

---

⁷ Закон о заштити од насиља у породици или породичној заједници (Службени гласник Републике Српске број: 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19).

Жртве насиља за које по пријави није постојала потреба привременог смјештаја након интервенције позивају се у центар за социјални рад. У центру жртву прима стручни радник, отвара предмет насиља у породици, у раду са жртвом користи све расположиве методе и технике рада, које му помажу да утврди све релевантне чињенице од значаја за заштиту жртве насиља. Уколико је жртва насиља у породици жена и има малољетну дјецу, посебна пажња се посвећује њиховој заштити. Циљ рада са жртвом насиља је упознати жртву насиља са њеним законом прописаним правима, посебно са правима малољетног дјетета на заштиту од сваког облика насиља и занемаривања. Након тога, жртва се упознаје са овлаштењима која има центар, те са поступањем центра и мјерама и радњама које ће у даљем поступку центар подузимати, а које су од значаја за заштиту жртве, односно сигурност дјетета (Хрнчић, Бећировић, 2018).

Током рада са жртвом потребно је посредовати и помоћи јој код остваривања права на бесплатну правну помоћ, права на здравствену помоћ или, ако за тим постоји потреба, упућивања на савјетовање. Жртви насиља је потребно омогућити да неометано и без страха изнесе све чињенице релевантне за утврђивање почињеног насиља. По потреби, у рад са жртвом и дјецом укључују се други стручни радници центра, али и други стручњаци за које стручни радник центра или стручни тим процијене да постоји потреба за њиховим укључивањем (дјечији психијатар, неуропсихијатар или лекари/стручњаци других специјалности). Према процијени стручног радника или стручног тима центра за социјални рад, у рад на подршци жртви укључују се невладине организације које се баве проблематиком насиља или невладине организације које реализују пројекте усмјерене на економско оснаживање жртве, психотерапијски рад са жртвама насиља и слично.

АНАЛИЗА НАСИЉА У ПОРОДИЦИ У ВРИЈЕМЕ ПАНДЕМИЈЕ КОВИД - 19 - ИЗВЈЕШТАЈИ ЈАВНЕ УСТАНОВЕ - ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ДЕРВЕНТА

За правилно и адекватно реаговање на појаву насиља у породици у једном друштву није довољно само постојање правног система и институција, него је потребно да се такав систем примијени на правилан начин и то правовремено. Широка је лепеза институтција, друштвених субјеката и невладиних организација које обављају дјелатности на пољу спречавања и сузбијања насиља у породици. За постизање позитивних резултата из ове обласати није довољна само репресија, него је неопходна и стална превенција.

Јавна установа - Центар за социјални рад Дервента у пољу дјеловања на појаву насиља у породици има обострану улогу, како превенцију тако и репресију. Међутим, центар за социјални рад не може самостално без сарадње и дјеловања других субјеката остварити одређене резултате. ЈУ Центар за социјални рад Дервента на пољу реаговања на насиље у породици истиче високу и професионалну сарадњу са Полицијском станицом Дервента, Домом здравља Дервента, Основним судом у Дервенти, васпитно - образовним установама и другим субјектима који на одређен начин дјелују у овој области на нивоу локалне заједнице. Пракса је да центар за социјални рад заједно са полицијском станицом предузме прве мјере у погледу реаговања на појаву насиља у породици које су неопходне у циљу заштите жртве. Наравно, да би се постигли одређени резултати на пољу спречавања и адекватног реаговања на насиље у породици потребна је подршка и сарадња са грађанима, а управо из тога и произилази обавеза грађана да пријаве сваки облик насиља у породици. ЈУ Центар за социјални рад Дервента образује стручни тим од представника установе, органа и служби јединице локалне самоуправе, полиције, невладиних организација и стручњака који се баве питањима породице и насиља у породици ради утврђивања плана помоћи жртви и координације активности у процесу помоћи жртви, у складу са њеним потребама и избором. Битно је напоменути да ЈУ Центар за социјални рад Дервента на располагању има , 24 часа у седмици, стручног радника задуженог за предмете насиља у породици.

У току 2020. године Јавној установи Центар за социјални рад Дервента пријављено је 16 случајева насиља у породици. Радило се о пет жена старости од 18 година до 30 година живота, седам од 31 године до 50 година живота, те двије жене старије од 65 година. У истом периоду 2020. године по једно лице мушког и женског пола млађе од 18 година, било је жртва насиља у породици.

Табела број 1.1. Старосна доб жртава насиља у породици⁸

Млађи од 18 година		18 – 30 година		31 – 50 година		51 – 65 година		Старији од 65 година		Укупно	
М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
1	1	-	5	-	7	-	-	-	2	1	15

Над двоје дјеце, оба пола, извршео је физичко насиље. Физичко насиље доживјело је и 11 жена, а двије жене су биле жртве економског насиља.

⁸ Подаци из извјештаја Јавне установе Центар за социјални рад Дервента за 2020. годину.

Табела број 1.2. Врста насиља у породици⁹

Број евидентираних случајева према врсти насиља и полу жртве	Дјеца	Жене	Мушкарци	Укупно
Угрожавање спокојства	-	1	-	1
Психичко насиље	-	-	-	0
Физичко насиље	2	11	-	13
Сексуално насиље	-	-	-	0
Економско насиље	-	2	-	2
Комбинација напријед наведених	-	-	-	0
Укупно	2	14	0	16

У односу брачних супружника почињено је девет насиља у породици, док је између ванбрачних супружника број почињених насиља четири. По једно насиље у породици десило се у односу отац – син, отац – кћерка и неко други, тачније у односу снаха – свекрва.

Табела број 1.3. Однос жртве насиља са учиниоцем насиља¹⁰

Брачни партнер		Ванбрачни партнер		Бивши партнер		Отац – син	Отац – кћер	Мајка – син	Мајка – кћер	Кћер – отац	Кћер – мајка	Син – отац	Син – мајка	Неко други
М	Ж	М	Ж	М	Ж									
-	9	-	4	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1 (снаха – свекрва)

У периоду од 01. 01. 2021. године до 30. 06. 2021. године у ЈУ Центар за социјални рад Дервента евидентирано је 12 случајева насиља у породици. У старосној доби од 18 година до 30 година евидентирано је пет жртава женског пола, четири жртве насиља у породици женског пола старосне доби од 31 године до 50 година, од 51 године до 65 година двије жртве женског пола и једна жртва насиља у породици мушког пола, старости преко 65 година.

Табела број 2.1. Старосна доб жртава насиља у породици¹¹

Млађи од 18 година		18 – 30 година		31 – 50 година		51 – 65 година		Старији од 65 година		Укупно	
М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
-	-	-	5	-	4	-	2	1	-	1	11

9 Подаци из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента за 2020. годину.

10 Подаци из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента за 2020. годину.

11 Подаци из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента за 2021. годину.

Када је ријеч о врсти почињеног насиља у породици у току 2021. године, физичко насиље је почињено девет пута, и од тога је осам жртава женског пола и једна жртва мушког пола, док је психичко насиље у породици почињено три пута над лицима женског пола.

Табела број 2.2. Врста насиља у породици¹²

Број евидентираних случајева према врсти насиља и полу жртве	Дјеца	Жене	Мушкарци	Укупно
Угрожавање спокојства	-	-	-	0
Психичко насиље	-	3	-	3
Физичко насиље	-	8	1	9
Сексуално насиље	-	-	-	0
Економско насиље	-	-	-	0
Комбинација напријед наведених	-	-	-	0
Укупно	0	11	1	12

Посматрајући однос између жртве насиља у породици и починиоца насиља у породици, између брачних супружника почињено је седам дјела насиља у породици, два између ванбрачних супружника и једно насиље између бивших партнера у коме су жртве женског пола. Једно насиље у породици почињено је у односу снаха – свекар, гдје је жртва лице мушког пола.

Табела број 2.3. Однос жртве насиља са учиниоцем насиља¹³

Брачни партнер		Ванбрачни партнер		Бивши партнер		Отац – син	Отац – кћер	Мајка – син	Мајка – кћер	Кћер – отац	Кћер – мајка	Син – отац	Син – мајка	Неко други
М	Ж	М	Ж	М	Ж									
-	7	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1 (снаха – свекар)

Од 01. 01. 2022. године до 31. 12. 2022. године у ЈУ Центар за социјални рад Дервента регистрована су 25 дјела насиља у породици. Значајан је број жртава насиља у породици млађих од 18 година и то укупно десет (шест дјечака и четири дјевојчице). Петнаест жена су у извјештајном периоду жртве насиља у породици, седам старости од 18 година до 30 година, три старости од 31 године до 50 година, четири жене животне доби од 51 године до 65 година и једна жена старија од 65 година.

12 Подаци из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента за 2021. годину.

13 Подаци из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента за 2021. годину.

Табела број 3.1. Старосна доб жртава насиља у породици¹⁴

Млађи од 18 година		18 – 30 година		31 – 50 година		51 – 65 година		Старији од 65 година		Укупно	
М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
6	4	-	7	-	3	-	4	-	1	6	19

Евидентирано је осам случајева психичког насиља, четири извршена према дједи оба пола и исто толико према женама. Укупно 13 дјела физичког насиља је почињено према дједи оба пола и женама, и то четири према дједи, а девет према женама. Укупно четири комбинације више врста насиља у породици је почињено над лицима млађим од 18 година старости (оба пола) – два насиља и исто толико над лицима женског пола.

Табела број 3.2. Врста насиља у породици¹⁵

Број евидентираних случајева према врсти насиља и полу жртве	Дјеца	Жене	Мушкарци	Укупно
Угрожавање спокојства	-	-	-	0
Психичко насиље	4	4	-	8
Физичко насиље	4	9	-	13
Сексуално насиље	-	-	-	0
Економско насиље	-	-	-	0
Комбинација напријед наведених	2	2	-	4
Укупно	10	15	0	25

Уколико посматрамо однос између жртве насиља у породици и почиоца насиља у породици, између брачних супружника почињено је девет дјела насиља у породици, четири између ванбрачних супружника, отац – син и отац – кћерка по три насиља, мајка – син три, те мајка – кћерка два насиља. Једно насиље у породици почињено је у односу снаха – супругова тетка, гдје је жртва лице женског пола.

Табела број 3.3. Однос жртве насиља са учиниоцем насиља¹⁶

Брачни партнер		Ванбрачни партнер		Бивши партнер		Отац – син	Отац – кћер	Мајка – син	Мајка – кћер	Кћер – отац	Кћер – мајка	Син – отац	Син – мајка	Неко други
М	Ж	М	Ж	М	Ж									
-	9	-	4	-	-	3	3	3	2	-	-	-	-	1 (снаха – супругова тетка)

14 Подаци из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента за 2022. годину.

15 Подаци из извјештаја Јавне установе Центар за социјални рад Дервента за 2022. годину.

16 Подаци из извјештаја Јавне установе Центар за социјални рад Дервента за 2022. годину.

Јавна установа - Центар за социјални рад Дервента се придржава закона и других прописа на републичком и локалном нивоу када је у питању поступање у вези насиља у породици. Неизбјежна је сарадња са другим субјектима заштите (полиција, тужилаштво, здравствене и васпитно – образовне установе и надлежни суд) као и сарадња са невладиним сектором који дјелује на нивоу локалне заједнице.

ЗАКЉУЧАК

Из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента, у доба пандемије Ковид – 19 у 2020. години, евидентирано је 16 дјела насиља у породици и то укупно 13 дјела физичког насиља, два економска насиља и једно угрожавање спокојства упућено лицима млађим од 18 година (оба пола) и лицима женског пола. Наредне године долази до смањења броја насиља у породици, те је укупан број почињеног ривичног дјела 12, а према врсти три су психичка насиља упућена женама, а од укупно девет физичких насиља једно је почињено над мушкарцем треће животне доби. Нагли пораст насиља у породичној заједници евидентан је из извјештаја Јавне установе Центар за социјални рад Дервента за 2022. годину. Почињено је 25 дјела, од чега су укупно 10 дјеце жртве насиља у породици и то према шест дјечака и четири дјевојчице, те према 15 жена, од чега је једна лице старије од 65 година. Наиме, у 2021. години долази до смањења броја насиља у породици у односу на 2020. годину, док у 2022. години долази до енормног броја насиља у породици, са значајно повећаним бројем дјеце оба пола, као жртава насиља у породици у вријеме пандемије Ковид – 19, што је у овом раду табеларно приказано, а увидом у извјештаје ЈУ Центар за социјални рад Дервента. Оно што је значајно нагласити је да у глобалу у Граду Дервента није дошло до значајног пораста насиља у породици у кључним мјесецима експанзије коронавируса, када је донесен низ превентивних мјера обавезујућих за све грађане, а од којих су за појаву насиља у породици најважније биле самоизолација, обавезни карантин и увођење тзв. „полицијског часа“, него је до повећаног броја насиља у породици дошло након што су мјере ублажене, као посљедица страха и стреса за финансијску будућност, ограничено кретање, губитак запослења, здравље и друго. Један од показатеља лошијег материјалног и здравственог стања је повећана потреба за остваривањем права из социјалне заштите, попут једнократне новчане помоћи и једнократне помоћи у природи (храна, лијекови...) као проширеног права из социјалне заштите. Наиме, у 2020. години број поднесених захтјева за остваривање права на једнократну новчану помоћ је 24, а за једнократну помоћ у природи 18, док је у 2022. години

укупан број поднесених захтјева 73, од тога 46 за право на једнократну новчану помоћ и 27 захтјева за право на једнократну помоћ у природи.¹⁷ Значајно је још истакнути да се анализом извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад долази до закључка да су лица женског пола углавном жртве насиља у породици.

ЛИТЕРАТУРА

1. Grbić Pavlović, N. (2020). Nasilje u porodici u doba pandemije: uticaj preventivnih mjera za korona virus na nasilje u porodici u Bosni i Hercegovini. Sarajevo: Friederich-Ebert-Stiftung.
2. Закон о заштити од насиља у породици, „Службени гласник Републике Српске“ број: 102/12, 108/13, 82/15 и 84/2019.
3. Извјештај о раду за временски период од 01. 03. 2020. године до 31. 12. 2020. године (годишњи извјештај), Јавна установа - Центар за социјални рад Дервента, Дервента.
4. Извјештај о раду за временски период од 01. 01. 2021. године до 31. 12. 2021. године (годишњи извјештај), Јавна установа - Центар за социјални рад Дервента, Дервента.
5. Извјештај о раду за временски период од 01. 01. 2022. године до 31. 12. 2022. године (годишњи извјештај), Јавна установа - Центар за социјални рад Дервента, Дервента.
6. Лукић, Н. (2021). Пандемија ковид – 19 и криминалитет у Србији 2020. године. *Crimen* 3/2021, 277-300.
7. Милић, И. (2020). О тзв. полицијском часу за вријеме ванредног стања проглашеног због епидемије заразне болести COVID – 19. Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, 2/2020. 745-762.
8. Хрнчић, З., Бећировић, Ф. (2018). Поступање у случајевима насиља у породици. мултисекторски одговор. Гендер Центар Федерације Босне и Херцеговине, Сарајево.
9. Шикман, М. (2021). Заштита жртава насиља у породици и других облика родно заснованог насиља. *Безбједност, полиција, грађани* 1/21, Бања Лука, 3-23.
10. Шикман, М., Бајичић, В (2021). Кривичноправна заштита здравља људи у вријеме пандемије коронавируса (КОВИД 19). *Безбедност*, Београд, 2/2021, 69-88.

---

¹⁷ Подаци из извјештаја Јавне установе - Центар за социјални рад Дервента за 2020. годину и 2022. годину.

ANALYSIS OF FAMILY VIOLENCE DURING THE COVID-19 PANDEMIC IN PRACTICE OF THE PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR SOCIAL WORK IN DERVENTA

Deana Đekić¹⁸

Abstract: Domestic violence, as one of the biggest challenges of society, is a problem that has recently moved from the private to the public sphere. Families, in which violence is present, can be, and in most cases look like average families, which is why it is difficult to discover the real background of relationships within the family. When talking about domestic violence, it is important to emphasize that it is a socially unacceptable and negative phenomenon. Given that the objective of every state, local community, and even the City of Derventa, is the protection from domestic violence, that is, the prevention and suppression of phenomena that lead to domestic violence, as well as the discovery of the causes that lead to domestic violence, it can be safely said that the Republic of Srpska, through its positive legislation, prescribed ways to suppress and prevent domestic violence, as well as the protection of victims of domestic violence. We are witnessing a pandemic that has affected the whole world, and in accordance with this, we have conducted a practical study of domestic violence in the period from March 2020 to December 2022 in the area of the City of Derventa, by analysing the report of the Public Institution, Centre for Social Work in Derventa.

Keywords: domestic violence, COVID-19, center for social work, social reaction.

---

18 Bachelor of Social Work, employed in the Public Institution, Centre for Social Work in Derventa, E-mail: deana.djekic@live.com